

40 ՓԲ.

ՇԱԲԱՓԱՓԵՐ

40 ՓԲ.

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական Եւ Երգիծաբանական

ՏՆՈՒՐԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԵՇՄԵԺԵԱՆ

Հասցէ, Դալանիա Նորատունկեան խան

ԺԲ. Տարի Թիւ 44

ՇԱԲԱՓ

8 Մայիս 1899

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
Պէջ օն.—Սիջազգային կացութիւնը:
Դ Ի Շ Ո Ղ .—Սեր պատասխանը:
Յ. Ս. Հ Ա Շ Ե Ա Ն .—Գինիին պատմութիւնը:
Հ Ե Ց Կ Ա Ց .—Անաշխատ ապրողը:
* * * .—Սիր անարական թղթակցութեան ապահով փո-
խադրիչ մր (Թարգմ.):
Վ. Փ.—Ծւխտ եւ գրօնանք:
Օ. Պ.—Զուարճալի նկար մը:
Ե Դ Ո Ւ Ա Ր Մ .—Հարց-պատասխան— Ինչ որ լաւագոյն է
Մաքրիգիւղի մէջ:
ՄԱՐԳԻՍ ԳԱՓԱԶԵԱՆ .—Նորելուկ նեգարան մը:
Շ Ի Կ Մ Ա Լ Ո Ղ .— Ի ու տ մը ջըների:
Օ Ղ Ա Բ Ե Ր : Ո Ւ Է Ո Ւ .—Սայդը ըզները:
* * *.—Հետաքրքրավան ազդ մը:
Ա Բ Ի Ռ Ո Ղ Ա Մ Ա Ղ Ա .—Քէ ֆիլ պատասխան մը:
Մ է Ն -Ց Ի -Ց Ի .—Զատկական ն ամականի:
Ժաղիկի հեռագիրները:
Ազգային լուրեր:

Նալուշ է՝ յ ի ն չ ը ս ե ն ք ա յ դ լ ա ս ի ն ո ւ մ ե ծ լ ա օ ս ի կ ա զ դ ի ն ն ա կ ա տ ը ա յ դ պ է ս գ ր ո ւ ե ր է . ք ա ն ի մ ը ո ր ի ր վ ա զ ե մ ի խ ո ւ յ ը ն է , ք ա ն ի ո ր ա մ է ն և ղ ե լ ո ւ թ ե ա ն մ է ջ բ ե ր ա ն փ ո խ ո ւ թ ե ն է շ ա տ ա խ ո ր ժ ե լ ո ւ ն ՝ ի ր գ ա հ մ ի ն ե ր ը շ ա տ չ ա պ լ ե ց ն ե ր ։ Ք ո խ ո ւ թ 8 ը ն ո ւ տ ի ն ի և թ է լ լ ո ւ ։ ե ր ե ք ն ա խ ա ր ա ր ո ւ թ ի ւ ն ն ե ր ն ա լ ի ր ա լ մ է ի շ կ մ է կ ո ւ յ ա ջ ո ր դ ե ց ի ն ։ Ա ս ո ո ւ ւ ա ծ վ ե ր շ ե ր ն ի ն բ ա ր ի ը ն է . թ ո ղ ո ւ ն ք Զ օ ր ։ Բ ե լ լ ո ւ ի դ ա հ լ ի ն ի ն հ ր ա ժ ա ր ո ւ մ լ և ն տ ա լ ի ո յ Զ ի ն ո ւ մ է ջ ո ւ ն ե ց ա ծ ա ր դ ի կ ա յ ո ւ թ ե ա ծ և ի ր ն ա խ ա ր ա ր ա ց ա ն ց ո ւ շ ա ծ ճ գ ն ա ժ ա ժ ա լ ի ն ե ր ո ւ թ ի ւ ն ն ե ր տ ա ն ք ։

Խ ո տ ա լ ի ա ՛ Ս ա տ ա ն ա յ է ՞ ն (Ա ն գ լ ի ա ն չ ի հ ա ս կ ն ա ք) խ ա ր ո ւ ե ց ա ւ թ է ի ր բ ո լ ո ր յ ո յ ս ը լ ա տ ի ն ա կ ա ն յ ա ւ ա կ ն ո տ ո ւ թ ե ա ն ո ւ փ ա ռ ա ս ի ր ո ւ թ ե ա ն վ ր ա յ դ ը ր ա ւ , մ ա ս յ ո ւ ս ա լ ո վ չ ի ն ա կ ա ն հ ա մ ո վ հ ո տ ո վ կ ա ր կ ա ն գ ա կ է ն , ի ն չ ո ր ա լ ը լ լ ա յ , ս ա ս ո յ դ է ո ր շ ա փ է ն ա ւ ե լ ի մ ի ա մ ի տ և դ ի ւ ր ա հ ա ւ ա ն և կ ա մ ի ր ո ւ ն ե ց ա ծ կ ա ր ո ր ւ թ ե ա ն ը ա ն գ ի ս տ ա կ դ ա ն ո ւ ե ց ա ւ , ա յ դ ս տ ն ձ գ ո ւ թ ի ւ ն ը փ ո ր ձ ե լ ո վ , ո ր ո վ ի ր պ է ն է ր ի փ ս ի զ ո ւ ր ի ւ ն ը ց ո յ ց տ ո ւ ա ւ բ ո լ ո ր ա շ խ ա ր հ ի . թ է պ է տ ա ր դ է ն հ ա պ է շ ի ն ա լ ի ր ի ւ ն ը հ ա ս կ ը ց ո ւ ց ա ծ է ր Ա ս ո ւ ա յ ի պ ա տ ո ւ ա կ ա ն ա պ ա ս կ ի ն մ ի շ ո ց ա ւ , ս ա կ ա յ ն ի ր ա յ ս կ ր ա ծ վ ե ր ջ ի ն դ ի ւ ա ն ա զ ի տ ա կ ա ն հ ա ր ո ւ ա ծ ը ա լ ա ւ ե լ ի ի ր ա ն գ օ ր գ ո յ ն ը գ ո ւ լ ո ս տ ո ւ ա ւ . հ ո ս յ ա ր մ ա ր տ ե ղ ն է ս ա ա ռ ա ծ ը յ ի շ ե լ ո ւ մ է ն ի տ է ն ա ղ լ ա մ ա զ ք ա ն ի ո ր , մ ի ն չ և ի ս կ ի ր հ ե ռ ա տ ե ս ո ւ փ ո ր ձ ա ռ ո ւ պ ե տ ա կ ա ն ա ն ձ ե ր է ն մ է կ ք ա ն ի ն ե ր ը թ է մ ի թ ի ն ի ն ե ր ո ւ և թ է լ լ ր ա զ ի ր ն ե ր ո ւ մ է ջ ա ն կ ե ղ ծ ո ւ թ ե ա մ ի ր խ ո ս տ ո վ ա ն ա ծ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Ի Տ Ս Լ Ի Ա

Օ ր ն ո ՞ ր , լ ու ր ն ո ր : Ս ա խ ա լ ի ր յ ն ա խ ա ր ա ր ո ւ թ ե ա ն հ ր ա ժ ա ր ո ւ մ ը կ ո ւ զ է ք ա ն ա կ ն կ ա լ մ ը ս ե պ ե ց է ք , կ ո ւ զ է ք Ա մ բ ր ի կ է ի Զ ի ն ո ւ մ է ջ ի ր բ ո ն ա ծ ք ա լ ա կ ա ն ս ա կ ո ւ ա ծ ք ը մ ը և կ ա մ խ ո ր հ ր ա ր ա ր ա ն ա կ ա ն ա մ օ մ թ ա լ ի ց պ ա ր ա ր ո ւ թ ի ւ ն մ ը կ ր ե ց : Ե ւ զ ա ր մ ա ն ա լ ի ք ա ն , ա յ դ ն ի զ մ է ա ն ե ր ի ր կ ի ն մ է ջ ո ր ի ո ւ թ ի ւ ն է ս ա ա ռ ա ծ ք ի շ ո ւ յ ա լ ա կ ա ն , ա ղ ա տ ա կ ա ն , կ ե գ ր ո ն ա կ ա ն կ ա մ ծ ա յ ր ա յ ե ղ կ ո ւ ս ա կ ց ո ւ թ ե ն է կ ա զ մ ո ւ ա ծ , կ ա ր ծ ե ս ն ա խ ա ս ա հ մ ա ն ո ւ ա ծ է ա ր դ ի ւ ն ա ւ ո ր ո ւ ա ւ ե ա կ ա ն պ ա շ տ ո ն ա վ ա ր ո ւ թ ի ւ ն մ ը չ ո ւ ն ե

են թէ «իտալիա երկրակալութեան մասին, միւս չորս մեծ տէրութեանց չի կրնար հաւասարիլ, վասն զի եր ելեւմտական հասոյթները չեն ներեր հեռաւոր աշխարհակալութիւններ ընել և բացառիկ ծախքերով գաղթավայրեր ապրեցնել», բայց ի՞նչ է դիտէ՞ք, Մենենելիքի կողմէ տրուած աղուորիկ դասին համը բերանը մնացած ըլլալով, Կ'երեւայ թէ դեղին նէրիթներէն ալ յիշատակելի դաս մը առնել կը փափագէր։ Ո՞վ խոշոր խոշոր ջարդով նախարարնե՛ր, նախ և առաջ դուք ձեր ներքին գործերը կարգի դրէք, այսինքն ժողովուրդը անսուաղութենէն չմեռցներու միջոցներ մտածեցէք, երկրին ելմտական կացութիւնը բարւոքեցէք, ձեր ծովային ու ցամաքային ուժերը վերակազմեցէք և վերջապէս թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին որոշ ու աղջու քաղաքականութիւն մը ունեցէք և յետոյ մեծկակ ձեռնարկներ ընող ու աղդեցութեան շըրջանակներ պահանջող տէրութեանց կարգը մըտնել ջանացէք։ Զի մոռնանք յիշատակել սակայն թէ իտալիոյ առ երես զիյանա կիւլինի զինակիցը եղող սէօգիւմ եապանա Անգլիան Սան-Մունի նաւահանգիստին գրաւման միջագէլին սկիզբները թէրդէտ պաշտպան կանգնեցաւ իր կիսով չափ գաշնակցին յղացած մեծամտութեանը ու չոլբազ ձեռնարկութեանը և թէ և Զինու արտաքին գործոց նախարարութեան մօտ նպաստաւոր դիմումներ ըրաւ, սակայն երբ տեսաւ թէ այս գործէն էլէ կէլիր շահ մը չի կայ, ձգեց իր լսայրքուրդ յաճախորդը «արիւն ձեր ի գլուխ ձեր» ըսելով։ Նոյնպէս ըրաւ Գերմանիա, ուրուն բերնին համ տուաւ կարկանդակին էն իւղու կողմը եղող Շանկ-Դունկ նահանգը, իրեն չուկէտ ընելով համբաւաւոր Քիառու-Զէուն։ Իտալիոյ նախարարները՝ գլխաւորաբար վարչապետ Բելլու Զօրավարն ու արտաքին գործոց նախարար Քանէվարո ծովակալը, տեսնելով որ գացած ճամբանին անել է, ամէն կողմէ յուսահատ՝ որոշեցին իրենց թքածը կամաց ակամայ լզել, որովհետեւ անառակ ու Տօլմա եռումազ երեսիսանները միշտ հաշիւ կը սահանջեն, հարցապնդումներու տեղատարափմը տեղացնելով։ այնպէս որ նախարար ըլլալէ բիւման եղող դահլիճին անդամներէն մին, ճարահատեալ կ'ատերանէ, միւսը վստահութիւն կը քարոզէ, ուրիշ մը յետածգում կը պահանջէ և կամ կարգ մը անհմաստ ու կնճռու յայտարարութիւններու համար, խորհրդարանին ապահովութեան քուէ կ'ա-

ռաջարկէ։ Միւս կողմէ նախարարութիւնը՝ նկատելով որ երկնային-կայսրութիւնը բնաւ չի հաւանիր իրեն բռնած ապօրէն ընթացքին, նկատելով որ ուրիշ տէրութենէ մը օգնութիւն յուսալ պարզաւոկէ յիմարութիւն է։ ուսափ միաձայն հաւանութեամբ որոշեց յանցումքը Զինու իտալական դեսպան Պ։ Մարթինոյի վրայ ձգել, վուրուն ապալիա, ահա՛ թէ ինչպէս, դեսպանը, իր կառավարութենէն հրաման ստացած էր Զինու արտաքին գործոց նախարարութեան ծանուցազիր մը ներկայացնել, նախարար առաջին թէ առանց արտօնութիւն ունենալու Պ։ Մարթինօ բողոքալից վերջնագիր մը տուած է Զինու կառավարութեան, որուն հետ բարւոք յարաբերութիւն մը յառաջ բերելու տեղ, ինդիրը անյաջողութեան մատոնած է։ (անկանելի սուա մը)։ Եւ զարմանալին ո՞րն է գիտէ՞ք։— Իտալական լուսահոգի նախարարութեան անդամները մտածեցին թէ գէթ մինչեւ Զատիկ և Զատկէն վերջն ալ մինչեւ խորհրդարանին նստացանի բացման օրը, կինան կերպով մը, ոսկեզօծեալ գեղահատեր կլլեցնել, կանչուըուտող, սուլող աթոռ քաշով գաւազան իջեցնող և մինչեւ իոկ կոփամարտով (այս մասին Հոսմի Երեսիսանական ֆողով հոչակ հանած է) պէլալը երեսափոխաններուն։ Արի՛ տես որ մեր վարպետորդի երեսիսանները միւտքերնին դրին Զատկական արձակուրդէն վերջը դահլիճին գլխուն պաղ պաղ ջուրեր թափել, յոյս մեծ ունենալով որ նախարարութիւնը այս սառաւեցուցի Տուչին և կամ պատան էմմէյին չկմնալով դիմանալանպատճառ տեղի պիտի աար։ Արդէն՝ ընդհանուրին և մամուլին կարծիքը սա էր թէ նախարարութիւնը հակասահմանադրական ընթացքի մը հետեւելով անարգարանալի միսալ մը գործած էր։ Այս ի՞նչ ընէք։ այս չինական ինդիրը լուծելու համար, երկու կերպ միայն կար, կամ այն է որ դահլիճը ամօթ ու նախատինք աչքը առնելով հրոժարելու էր և կամ կուրօրէն բաղդախնդրութեան մը մէջ նետուելու էր, հրաման տալով իր ծովակալին որպէս զի Սան-Մունը բռնի ուժով գրաւէ։ Բնականարար այս վերջը միջոցը չէր կրնար գործադրել, ուրեմն հրաժարեցաւ։ Աստուած նորէն տայ նորէն խընդացնէ։

Տեսնենք, յաջորդ դահլիճը ի՞նչ պիտի ընէ։
ՊԵԽՈՆ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱԿ

ՆՈՐԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋԸ

***

Զը պատասխանիք ալ կ'ըլլար, որովհետեւ ինձի ալ ձանձրութիւն պատճառեցիք նորէն գրելու եւ քանի որ պատասխան մը տուիք, ես ալ նորէն կը գրեմ, կարդացէք ու մտիկ րրէք:

Նախ կ'երեւայ թէ կարդացածնիդ չէք կրցած հասկնալ եւ այն խծրանքը որ ինձի կը վերադրէք դուք ըրտծ էք, եթէ Ծաղէի այդ գրուածը հասկնացիք, այն ատեն չը ոփափ ըսէիք Պոլսոյ ամէն եկեղեցիները կ'այցելէ Զարդի առաւագուն եւ Բիշուադին իսմբազրութիւնն ալ այդ առղերուն քով զարմացման նշան մը չպիտի դնէր անգամ մըն, ալ կարդացէք եւ պիտի տեսնէք որ պատյուք Աւագ շարթու մէջ եղած է եւ այդ ալ անկարելի բան մը չէ կարծէմ, հասկցա՞ք, պատյուս միայն Զատկի առատուն չէ, օրինակի համար Աւագ Ռւրբաթ գիշեր Մայրեկեղեցին էի եւ չխառակը ըսելով, անկէ աւելի աններդաշնակ արարողութիւն չեմ կրնար երեւակայել, բայց կ'երեւայ թէ այն զիշերը դուրսէն հիւրեր կային եւ թերեւա այդ էր պատճառը աններդաշնակ ըլլալուն, լաւ, եթէ չներդաշնակ ըլլար, փառքը երաժշտապետինը չ՞ր, ուրեմն հաճեցէք՝ իրեն յանձնել հակառակն ալ, որ իր իրաւունքն է:

Արուեստի կատարելութիւն կ'ըսէք գուք ժանիսական ձեւը, կը հասկնամ ատիկոյ որ թերեւա արուեստի նրբութիւն ըլլայ, բայց առ ըսածնիդ Մայրեկեղեցին համար չէ, այդ նրբաթիւնը Օսման Պէյլն քազինոին մէջ կրնայ մտիկ ըլլուիլ, եւ երկրորդ այդ նրբութիւն ըսածնիդ մինակ գո՞ւք կը հասկնաք, մենք չենք հասկնար:

Չենք ուրանոր Պ Մէհատէրեանի լաւ երաժշտապետ մը ըլլալը. աւելի զինքը կը գասաւալարտենք ժանիսական ձեւ, մը տալուն համար. Պ. Մէհատէրեան շատ բան գիտէ եւ կրնայ ալ շատ մը աշակերտներ ունենալ: Իսկ Մայրեկեղեցին ալ շատ բազմութիւն կ'ունենայ, աս միակ պատճառով որ բազմանայ կեդրանի մը մէջ կը դառնուի: Հոս տեղն է հարցնելու թէ՞ ինչ զիտումով այդքան բազմութիւնը այր ու կին մէկ եկեղեցւոյ մէջ լեցուցին եւ պարապ թողուցին միւս եկեղեցիները, Պ. երաժշտապէրը ասոր ալ պատասխան կրնայ տալ:

Պ. Մէհատէրեանի երաժշտապետ մտիկ ընելու համար երբ ամսան, բազմութիւն կը լենայ Մայրեկեղեցին Պ. երաժշտապէրը ինչո՞ւ կ'անգիտանոյ որ Արեւադալի օրեր Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին հոգեւոր մեծ նուագահանդէսի երեւոյթը կ'առնէ, նորն իսկ Պ. Ճիվանեանի երաժշտապետութեան ատեն: Վերջին հինգ չարթիւն այնքան կանոնաւոր էր արարողութիւնը, որ շատ յարդուած Եգիպտայի Հայրերէն մին ալ ժանիսական եղանակով երգելուն համար.—ըստ երաժշտապէրին՝ արուեստի նրբութեամբ—ժողովրդը ուզեց որ Պ. Ճիվանեան եւ իր աշակերտները երգեն, որովհետեւ ներդաշնակ էր եւ իր նախնական պարզութեանը մէջ :

Ուր է կ'ըսէք Մէհատէրեանի օրին փայլը կուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, երազ կը տեսնէք թերեւա, բայց ատոր մէջ աւելի էրած սրտի հառաջանք մը կը տեսնեմ, ի՞նչ ըսել կ'ուզէք փայլ ըսելով, հոն Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ բազմութիւնը ամէն տարուան պէս էր եւ խնամակալութիւնը խիստ գոհ. ատիկոյ մօտէն զիտէնքք: Ինչո՞ւ աշքերնիդ չուզեր տեսնել Բերայի եկեղեցւոյն բազմութիւնը, որ լսելու համար Պ. Ճիվանեանի երգեցողութիւնը կը խոնուի հոն:

Էսէք վերջապէս, ինչո՞ւ կ'ուզէք ուրանալ Պ. Ճիվանեանի յաջողութիւնը, չէ՞ մի որ երկուքն ալ թաշնեանի աշակերտներն են, եւ այդ յաւէտ ողբացեալ թաշնեան միշտ չէ՞ր պոռար գասի տաեն:

— Բերաննիդ գոց կարգացէք. ժանի պէս մի կարդաք »:

Մեր ըսածն ալ այդ էր եւ մենք անձնականութեան խնդիր չունինք, վատահ եղիք որ երկու երաժշտապետներն ալ չենք ճանչնար, եւ մեր ըրածը դիտութիւն մէր, կրնա՞ք ըսել Պ. երաժշտապէր թէ Աւագ Ռւրբաթ գիշերուան արարողութիւնը ներդաշնակ էր Մայր եկեղեցիին մէջ:

Ո՞վ ըսաւ ձեղի որ ամէն մարդ դժգոհ է եւ զըժգուհութիւնը այնքան թանձրացած է որ խնամակալութիւնն իսկ ստիպուած է լրջօրէն նկատողութեան առնել, կը կրնենք թէ մեր զիտցածը խնամակալութիւնը միշտ գոհ է իր երաժշտապետէն:

Մենք ըսինք թէ արարողութիւնները իրենց նախնական պարզութեան մէջ թողուլ պէտք է. բան մը որ նոյն իսկ ողբացեալ թաշնեանի ալ փափաքն էր եւ կ'ատէր անոնք որոնք լրտէի պէս կը կարգային. կ'ատէր, կը հասկնա՞ք Պ. Երաժշտապէր :

Երբ Պ. Մէհատէրեան իր աշակերտներով կը պարծիր Ժիվանեան ալ կրնայ պարծիր:

Արդեօք Բերայի Ա. Յարութեան երաժշտապետն ալ Մէհատէրեանի աշակե՞րտն է. Մաքրիգիւզի դպրապետը, որ Մէհատէրեանի աշակերտ է եւ շատ առնուշ ձայն ունի, ան ալ բոլորովին կ'աւրէ արարողութիւնները ժանի պէս երգելով. մեր այս վիճաբանութիւնը մասնաւորներու խնդիր ըլլալէ թող դազրի եւ ընդհանուր երեւոյթ մը թող առնէ, շատ մը երաժշտապետներ—թերեւա մեծամասնութիւնը Մէհատէրեանի աշակերտ—եւ նոյն իսկ շատ մը զպիրներ, մենամուռթիւն ըրած են լրտէի պէս երգել եւ պարզմտօրէն կը կարծին որ արուեստի նրբութիւն է, ինչպէս կարծե՞ն էր երաժշտապետները. այս մասին մեր խօսքը կը թողունք Զարմայր դպրին, անոր գնահատումը կը յարգենք Այսօր խնդիր մը կայ մէջտէղ որ է՝ լրտէի պէս երգելու էթէ՞ իր աւանդական պարզութիւնովը, Ճիվանեանի կամ Մէհատէրեանի խնդիր չունինք, անոնք կրնան շատ մը աշակերտներու ունենալ. բայց ժողովուրդը, որուն ես ալ կը ձայնուիմ, կը փափադի որ արարողութիւնները եկեղեցիին մէջ պարզ եւ ներդաշնակ ըլլան, եւ մեր զպիրներուն ալ այնպէս ուսուցուի:

ԴԻՏՈՂ

Յ. Պ. — Կը հարցնենք թէ Պ. երաժշտապէրը ինչո՞ւ

ԱՅՆԵՐՆԵՐ ՀՅ ԲՐԵՐ ՄԱՆԵԿԻ անունը գնել իր յօդուածին մէջ եւ «Թերթի մը մէջ» ըսեր է, վախցեր է որ ռէտշո՞յ ըրած կ'ըլլայ: ՄԱՆԵԿԻ խմբագրութեան կողմէ պատիւ ունիմ զեկուցանել որ, ՄԱՆԵԿԻ ոէքլամի պէտք չունի. զինքը ճանչցողը զիտէ, ինք թող իր ռէրդին նայի:

ԳԻՒԻԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Տիոնիզօս, (Բագոս) գեռ տղայ եղած ժամանակ, գէսլ ի Հէլէնա ըրած մէկ ճամբորութենէն, նաքիա կը վերադառնար (Հնդկաստանի քաղաք): Ճամբան շատ երկար էր. տղան պարտասած, յոգնութիւն առնելու համար, քարի մը վրայ նստաւ: Դալարեաց մէջ, փոքրիկ ընձիւղ մը հանդիպեցաւ աչքին որ նոր կ'ուռնանար. այնչափ գեղեցիկ երեւցաւ իրեն, որ խորհեցաւ արմատախիլ ընել եւ տանիլ իր պարտէզը տնկել: Փափիօրէն հանեց ոստիկը հողին եւ ձեռքը բանելով, պատրաստուեցաւ ճամբան շարունակել, բայց արեգական ճառագայթները անտանելի ջերմութիւն պիուած էին մթնոլորտին մէջ, կը վախնար որ նարզիս չնասած կը թառամի իր սիրուն ոստիկը: Խուզարկու նայուածքը՝ առ այս չորս կողմը ժուռ ածած պահուն, թռչնոյ պարագ բայն մը հանդիպեցաւ աչքին առաջ զայն եւ բըռնած ոստը անող առաջն պատսպարեց փոքր ինչ: Եկու տես որ մեր փոքրիկ չ'աստաւծոյն ձեռքի դալարը զարմանալի արագութեամբ բողրջերվ կ'ուռնանար. այնպէս որ, վրան ծածկած թռչնի բոյնը շատ վար մնաց եւ ուտերը երկարեցան. հայեացը իր չորս կողմը պարտցուց եւ այս անգամ առիւծի մը որջ տեսաւ չոր խոտերէ գրեթէ հիւսուած, որ բոյնին շատ աւելի մեծ էր, առնելով զայն ձեռքի դալարին բոյցը մնացած ոստերը՝ արեգական ճառագայթներէն պատսպարեց: Բայց տունկը միշտ կ'երկարէր ու կը մեծնար. այնպէս որ առիւծին որջն ալ անբաւուկան եղաւ, արեգական ճառագայթներէն գայն սքովելու: Սրդ, Տիոնիզօս, այս անգամ իշու մը կայի գըտաւ, որ առիւծի որջն անհամեմատ մեծ էր, եւ ահա այս վերջինով, ամբողջ տունին վրայ գոյեց: Հասաւ վերջապէս իր քաղաքը Նաքզիա, եւ երբ պատրաստուեցաւ հողին մէջ տնկել իր գտած տունկը, տեսաւ սր ոստերը անքակտելի կերպով պատառուած էին՝ թէ թռչնի բոյնին, թէ առիւծի որջն եւ թէ իշու կաշին. եթէ իրարմէ զատել ուղեր, պիտի վիասուէր իր տունկը ուստի անկեց զայն, ինչ վիճակի մէջ որ էր: Ասի որդատունկ մէկը որ շուտ մը մեծցաւ եւ որուն տուած ողկոյզները Երիքովի ողկոյզներէն անհամեմատ մեծ էին. մեծ ուրախութեամբ այցեկութը ընելով անսնցմէ շինեց առաջին զինին, եւ տուաւ մարդոց որ խմեն:

Եւ Տիոնիզօս այս ժամանակ հասկցաւ միտյն թռչնի բոյնին, առիւծի որջին եւ իշու կաշին՝ որդատունկին վրայ ազգած արարեր յատկութիւնները:

Երբ մարդիկ սկսէին խմել, թռչնուններու նման եր-

գելու կը միտէին. եւ երբ քիչ մը աւելի խոէին, առիւծի սկսմ մանչել կը սկսէին. իսկ երբ չափը անցնէին, գըլուխնին կուրծքերնուն վրայ կ'իյնար, եւ էշու սկս ամբան կ'ըլլացին:

Սյու վէպին վուերականութեանը կը տարակուամինք, թերեւս, բայց ճշգութեանը՝ շատեր իրենց անձնական գիտացութեամբը կը վկացեն: Յ. Մ. ՀԱ. ՁԵ. Ա. Ա.

Տէ-ւ բարի աղամութիւնն ալ ուրիշ մէկ յօդուածով մը:

ԳԱԻԱ. Ա. Յ. ԿԵԱՆՔԵ

ԱՆԱՀԻԱՑ ԱՊՐՈՎԸ

Կեանքելուդ մէջ լսա՞ծ էք արդեօք թէ կոյ մէկը՝ որ կ'ապրի անհոգ, անաշխատ, տանց երբեք խորհելու հացի խնդրոյն վրայ. քչիկ մը համբերութիւն եւ ահա սիրտի կարգաք անոր եղական նկարագիրը:

Սյու բարեծաղիկ արարածը կլորակ, լայնարձակ, գունագեղ, ուկեղիսակ հրուանդանով—լուսիս—, խոշոր ու խոժուա աչքերով, տարածուն եւ լեցուն այտերով, խայտաբլէտ եւ նկարէն պերեւեշտներով, գիրուկ ու կախ կզակով եւ ժմերես դիմագծով 60նոցի ողջոյն տուող անզուգական զիմաստուեր մըն է:

Սյու համով հոտովը Առուկուեան—Կրծօնեան գերդաստանէն սերած, յառաջ եկած է:

Ի սկզբան իր հոգիին մէջ տիբագետական զգացումը կար արդէն ու հիմայ առաւելապէս տիբական դիրք մը ունի իրեններուն հանդէս, եւ երբեմն կը նըլկըրտի օստարներու ալ նոյն հակամարդկային ընթացքը բանել, ո՛ գիտէ, թերեւս անզիտանալով թէ իրեն ծանօթ արբանեակները եղած ըլլան անոնք: Հացագործներէն որուն որ հանդիպէ, ապահով եղիք որ իր տան համար հացը՝ հրամանի մը միայն կը սպասէ. ծրիակերութեան հետ շատ մուելիսացած է նախանձելի կերպով:

Ահա իր օրուան գործը. միեւնոյն անդացիները՝ հացագործ եւ ջաղացպան իրար ձգել, խնդրիները կընճուտել. եւ ապա երկուստիք գաղտնապէս գրամական հատուցման կանխիկ խոտումներ առնելով՝ ու է կերպով հաշտութեան միջնորդ ըլլալ. ինչպէս յոյտնի է, այս եւ այսպիսիներ կը սիրեն ապրիլ պղտոր ջուրերով, որուց յատակութիւնը պատճառ կ'ըլլոյ կարելու իրենց հացը:

Մեր այս նոր գործակալը՝ ձեւակերպութիւններէ չախորդիլ, զի անգիտակ է. պարզութեան հետ, ամէն պարագայի մէջ կոշտ ու բիրտ փարմունք մ'ունի. իր ծովածաւու խելքով «Ժողովրդային առակախօս» մըն է, մինչդեռ երբ որ եւ իցէ գիր մը տեսնէ լոկ անիմաստ, փուծ գիծ կը կարծէ, ասկէ անդին շիք կարուղութիւն:

Իրա՛ւ, է՛ն կարեւորը մոռցանք, խիստ մեծ պաշտօն մըն ալ ունի, նուիրական պաշտօն . . . զրեթէ ամէն օր Առաջնորդարանը իրեն կը սպասէ եւ ինք ալ յու-

սախար չի թողուր՝ դարպանը բարեբաղդաբար (։)։
Մայիսի 28—36 թիւերուն մէջ ուրուագծուած
«կեղծ եկեղեցաէրը» եւ «տիպար թաղականը» մտերիմ
բարեկամն են այս քանաշխատ ապրողընին. հարկաւ ողբ-
ռակից մարդիկ զիրս ր կը գտնեն, ուր որ ալ ըլլան.
այս համաշունչներն ալ իրենց ժամադրախայր ստիմանած
են ազգին պաշտօնատեղին. ահա իտէալ յառաջդիմու-
թիւն (։ ։ ։) Ափս՛ս հաղար ափս՛ս . . . : Այս խըռ-
պուրը ալքոի զգիխի հեղուկը տարրալուծելու խորին ու
վերին մասնազիտութիւնն ալ ունի. այսպէս որ կարող
է ուրիշներու հետ մրցիլ այս մասին. Ահա դարավերջիկ
տիպար մըն ար ՀԱՏԿԱՑ

ՍԻՐԱՀԱՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԼ ՓՈԽԱԴՐԻՉ ՄԸ

Անգղիոյ մէջ ծեր վաճառականի մը գրագիրը իր
տիրոջ տղջիսնը կը սիրահարի. եւ որովհետեւ ծերուն-
ույն խիստ նախանձու բնաւորութենէն երկու սիրա-
հարեալք չէին կրնար տեսակցիլ, ուստի նամակաւ տես-
նուելու համար հետեւեալ միջոցը կը խորհինա

Ծեր վաճառականը սովորութիւն ունէր ամէն ա-
ռաւու երկնոցը վաճառատանը մէջ հանելով աշխատիլ
ու երեկոյին ալ հազնելով վերադառնալ. Գրագիրը՝
սիրուհիին ուղիւալ նամակը զրելէ ետքը՝ զայն դնդա-
սեղով մը կը զետեղիր կրկնոցին ներքնակողմը անանկ
տեղ մը՝ զոր տէրը չէր կրնար տեսնել. Երբ ծերուկը
տուն վերադառնար՝ աղջիկը կ'աճապարէր կրկնոցը հա-
նել տալու, զայն մաքրել պատճառելով եւ ուրախու-
թեամբ կը գտնէր սիրահարին նոտակը, որուն պատաս-
խանը գրելէ եւ իր տեղը զետեղիլէ ետքը, տուաւոտուն
նոյն կրկնոցը ծերուկին հադցունելով՝ ճամբաց կը հա-
նէր. անդին գրադիրն ալ անոր գալստեանը կը սպասէր
անհամբեր, որպէս զի զայն մերկացնէնամակորեր կը ի-
նոցէն :

Այս ապահովեւ միանգամայն անկուտի թղթատարին
շնորհիւ երկու սիրահարեալք գործերնին կը կարգադրեն
ու քիչ ատենէն կ'ամուսնանան ժամանակ մը ետքը ծե-
րուկին կը սպատմեն թէ անոր թղթատար կրկնոցին շը-
նորհիւ նամակներ փոխանակած ու վերջապէս ամուս-
նացած էին:

— Ե՞ն, կ'ըսէ ծերուկը. ձեզի պէս խորամանկ սիրա-
հարեալները իրարմէ բաժնելու համար եթէ երկնքէն
հրեշտակ ալ իջներ՝ խեր մը չպիտի ընէ եղեր, ո՞ւր մեաց
զգուշութիւններս. բայց մի՛ մեղադրէք զիս, սիրելի զու-
կըներս, կն առած մը կ'ըսէ թէ՝ «ծերունիներն ալ 5—6
տարեկան աղաքներու պէս սաստիկ նախանձու կ'ըլլան»:

ՏՊԱՐԱՆ Կ. ՊԻՊԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զիւմայիլի խան թիւ 48

Տպագրական ամէն տեսակ գործեր փութով
և խնամքով կը կատարուին. Զափաւոր գին :

Դաւառներէ յանձնարարութիւնք պէտք է
ուղղուին թերթիս Տնօրինութեան:

ՊԵԽՏ ԵՒ ԶԲՈՍԱՆՔ

Ո Ւ Խ Տ Ը

ԽԱՍԴԻՒՂԻ Ս ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՄԷՋ

Դիտա՞ծ էք թէ կրօնական սէրը արականէն աւելի
իդ ական սեռին վրայ ներդործած է : Մտէք ո՛ր եկեղե-
ցին որ կ'ուզէք՝ ու հոն պիտի տեսնէք ֆէտէրէ աւելի
շա՞ն . . լ կէու առապատճեր որոնք կը տատանին հոն ամէն
կիրակի, ամէն Տաղաւարի օրեր եւ կան ընտանիքներ ո-
րոնք բերնի համ փոխելու համար տունով տեղով, զ-
ւուիով զնուիով իսունակուով եւ մինչեւ խոկ նորածինով
հեռաւոր դիւղերու եկեղեցիներ կ'երթան աղօթելու:

Իբր օրինակ հետեւինք սս բազմութեան որ գուռ
զրացի ժողովուած Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին
կ'երթան Ս. Պատրիարք Զօր քարոզը լսելու, որոնք վե-
րագրածին Քեազլատիանէի մածունին հետ փողոցի փո-
շիներն ալ կուլ կուտան :

Անցեալ կիրակի Սրիսողոմ աղան էրիկ կնիկ, հարս
ու փեսայ, թոռ ու աղջիկ. Տօմիցայ հանըմը՝ հասուկ
աղջիկներով, առա ու թէյզէն, վասիկ տուտուն, դա-
ւակին ու քիրածին, քիրածին միսաֆիրը, միսաֆիրին
զաւակի, ներոչը թոռը, թոռանը ունուծնը, շրջ քանի
մը հատ խունտախի փոխնորդ՝ սէտէւ սէտէւ պատրաս-
տուեցան գէպ ի Խասգիւղ չուելու:

Առաւոտուն կանուխ Վասիկ տուտուն որ մահալ-
լին ֆունքաւան կը կոչուէր, դեռ աքլորները չի խօսած
վրան բէւլ մը քաշելով վողոց ինկաւ:

— Հայտեցէ՛ք չօճուխներ, հէրիք քնանաք, հա՛ նա-
յիմ թէզ երեսնիդ մէյմէկ ճուր զարկէք տէ, հագուելնիդ
նայեցէք . . . :

Այս հրաւէրին ամէն անոնք որ առջի իրիկուընէ
խոստացած էին կանուխ արթնաւ՝ պատուհաններին
դուրս կախուած՝ մանչաղջիկ (բայց ոչ Մաքրիգիւղի)
սկսան ներողութիւն խնդրել ժամկոչ վամկոչ վասիկ տուտուէն
որ զիրենք կ'այգանէր:

Կէս ժամ չանցած խխունջներու պէս տուներէն
դուրս խուժեցին Ս. գիւղի ուխտաւորները եւ սկսան
բաստայէ փոշիներուն մէջէն թաւալգլոր նաւամատոյց
իջնել :

— Աշկդ խազայ Գոհարիկ հանըմ, աղջիկներուդ թէք
աղուոր վայլեր է սս կարմիր պառաւղանները, դըպիսը
բախլա թառլասիին մէջի կէնէն չէնէներուն կըլմա-
նին, անմնտոր ալ կուտասլու կարեր են, մատներնին
սիրեմ . . . :

— Միւսիւ Կոկիկ սուռնց ութան մոլիք տէ, հովա-
նոցդ վրանին պանէ :

— Շնորհակող ենք Տօմիցայ հանըմ, արդէն արե-
գակը դեռ զէնիթը չէ հասած եւ, շատ կիզիչ չէ . . .

— Աղջիկս զէյթին չըսի չէնէնէն պոնէ քի չէրիք,
իոշ բուտույ եալ քսեր էք արեւի աղէկ է ամա թող
ըլլայ :

—Վառիկ տուտու վոշիներէն մի քալեր սանկ չայրը ելիր:

—Կերած խալթը, պոնած պաքը նայէ սըւոր, ինծի մայիս է տէյի չայիրը կը հանէ կոր, է՛յ ա՛չկ օլսուն թէրպիյէ . . . խերը տեսնաս Տոմի հանըմ, ասանկ թէրպիյէ ի աղջիկներուն խալվուզութիւնը մարդու չեմ իտար, ես ծառքովս պիտի կարգեմ . . . համալ Խաչօխն: Սըւոր նայէ հէլէ . . . չայիրը ինծի հանելուդ ծեղ նայեցէք քի ամէն գիշեր խոլթուխ խոլթուխի +ունեղնունեան կը պարտիք կոր . . . ի՞նչ է նէ, պէրանս պանալ մի՛ տար . . . :

—Աղջիկ, աղջիկ գայլեց սա ըրածնիդ, մօրերնուդ աեղը կնիկ . . . անըոր հքներ բէւշն կ'ըլլամ ծեզի հետ տուրս մը ելլալու, քիթէս պերնէս կը պերէք . . .

—Առաքէ աղա հայտէ՛ նայինք, եճէու ըրէտէ մեզի առասպա մը սրոնէ, ասանլ օր է:

—Աղէկ կասես աշխիս լուսը, ֆախաթ ծառայականդ սուրալմիշ կըլիմ ու կը վախեմ, աֆ կ'անէք:

—Մայրիկ, նայէ բէշ կը քսուի՞ կոր:

—Մադ թառաֆըդ քիչ մը վեր առ, ֆուսարտ ալ կ'երեւայ կոր:

—Քո՛ կեցէք քիչ մը սա կէնձը չայիրին վրայ նստի տէ թող չոճոխին մէմէ մը տայ, ճաթիկ ճաթիկ կուդայ կոր, վայ մեղքիս վրայ . . .

Չերկարելու համար չափանի պատմեմ նաւահատոյցին վրայ Վառիկ հանըմին իյնալը, շոգենաւին մէջ սիրտ խառնուուքները, Տոմի հանըմին պղտիկ տղուն գետինը պառկելով սէմի կ'ուղեմ ըսելն ու լալը, Գոհարիկին գլխարկը հովը տանիլը, կամուրջին վրայ քսակահատի մը Վառիկ հանըմին ժամայոյցը գողնալը, Միւսիւ կոկիկի կոշիկները սխմելուն համար հանելով ոտկին կապելը, Խասգիւշ երթալու համար հրեայ նաւավարի մը հետ ունեցած կունին, Բարսեղին ծովը իյնալը եւլն, այլ համառօտիւ յիշենք եկեղեցւոյ մէջ անցած խօսակցութիւնը:

—Քա վոյ աս ի՞նչ խալապալըս է, քա հիմա ո՞ւր պիտի նստինք, ոտկերս ծուր ինջաւ:

—Ժամկոց ախապար, բարի լուս. մեզի համար տեղ ունի՞ս:

—Հրամեցէ՛ք խանըմ, հէլպէթ տեղ մը կը դըտնենք:

—Ունղա՛ ունղա՛ ունղա՛ . . .

—Քա տա պէտքունը պերանը տուր քի սուս ըլլայ, է՞նչիւ ո՞ւր է, զէյէր ճամբան ձկեցիք . . .

—Աշխարհք մեր օրին պէքէյէր են քի հոս կան տէյի, թէվէքէլլի չէ քի անցած օր Ծառչիկ կազէթասիին մէջը գրեր էին ան ոտանաւորը, աշկ օլսուն, թող գըրեն քի, քիչ մը թէրպիյէ ըլլանք . . .

—Գոհարիկ սա չօճուխը քիչ մը կիրկի առ, թեւերս բրդաւ . . .

—Քա բանակ ըլլալիքներ, սուս եղէք տէ մտիկ ընենք, մէկ լախըուը մը իմացայ նէ տառապ ըլլամ:

—Մայրիկ կիւլիւկնեց հարսը նայէ, անոնք ալ եկեր մն, նայէ ի՞նչ իւլւէ չարխա մը տրեր է:

—Քա սուս քա՞:

—Ունղա՛ ունղա՛ ունղա՛

—Ինծի նայէ հանըմ սա չօճուխդ դուրս հանէ, ժամը թէրէխս կը զառնայ կոր:

Էյ հայտէ, հայտէ գաղ եկայ, քալեցէք, դուրս ելլանք. մեղի պէս մարդիկը տունը շընթռկելու են ամա կէնէ պօրտերնիս դուրս ձգենք տէյի տալափ կ'ընենք, հայտէ աղջիկներ հօրերնուդ խապար տուէք քի կ'երթանք կոր տէյի, սատկելիք բիճեր, ծունկ մը աղօթքի պէլէ մէյտան չի տուիք:

Զ Բ Օ Ս Ս. Ն Ք Բ

Ֆ Ե Ա. Հ Ը Խ Ա. Ն է Ի Մ է Զ

Ինծի նայէ Միւսիւ կոկիկ սա խախչէն կանչէ տէ բուշւււււււ ըրէ, ետկը տունին հէօնէ՛նը կ'ելլայ կ'ուզէ:

—Պանա պաք քահվէմի, պիզէ իքի իւչ հասըր, պիզի թէստի սու, եիրմի իքի քահվէմ, տօքուզ լոքում կէթիր, կէլ շուրայեա բազարլըզընը էտէլիմ տէ սօղրա լափ օլմասըն:

—Ճանըմ քազարլըք նէ տիր, զլյատէ ալմայաճաւլմա, նէ վէրիբանինք պէրէքեաթ վէրսին:

—Բա կեցի նայիմ կիսուս քի պիտի ճաշնամ տու տըզան, ծօ Պօղոսիկ տուն ես . . .

—Ես եմ վառիկ տուտու . . .

—Ծօ հոս ի՞նչ պան ունիս անառակ շուն . . . ամա կիսում քի պիտի ճաշնամ . . . մայրիկդ ի՞նչ կ'ընէ կոր աղէկ է, քուրդ սէպէսլի էր նէ չոճոխը պերա՞ւ՝ ըռահաթէ է իշշալահ . . .

—Քուրս մեռու, տուտուս ալէնիւանդ պառկեր է . . .

—Է՛ք . . . քէունայ աշկս, քա վախ վախ . . .

—Պաքսանա քահվէմի:

—Կէլիո՞ր . . . ամէսօս . . .

—Էյ հայտէ նայինք չանթան ո՞ւր է, մէյմէկ հատնետենք.

—Բառանձեմ աղջիկս շատ հեռուները մերթաք:

—Սիզ շուրտա տուրուն տա, կիտէյիմ եօղուրտ աւլյում:

—Վառիկ տուտու կենացդ:

—Սուս աման սա կէնձին մեռնելը ինծի բէք տըզաւ, ամա ի՞նչ է, էրիիը չարխընին մէկը, հազար անգամ եալվար եղայ քի մի՛ տար տէյի, կէնէ մտիկ ըըրաւ, քի՞մ պիլիր հէքիմ չի պերաւ ինչ ըրաւ հանալուը:

—Մայրիկ ինծի խուշ լոխումի առ . . .

—Տուտու սալբնձախ նստիմ պիտի, տասը մնարա տուր . . .

—Մայրիկ չիտի ունիմ . . .

—Հայտէ շարուեցէք տէ հաց ուտենք, սա սինի պէտին փոեցէք աղջիկներ, Գեղամ տուն ալ կնա՛ սա շանչները եղան նէ պեր . . .

—Մայրիկ կոնսակ բան մը կը պառըտի կոր. նայէ ի՞նչ է:

—Էկուս հոս նայիմ. . . քա վո՞ւյ աշկս էլլայ . . . կեցի մերերար:

—Սա՛ նայեցէք. խոշոր իւլիւայտ մը, չորնամ . . .

—Քա՛ աղջիկ, նստած ելած տեղերնիդ քիշ մը տիւ-
խաթ ըրէք:

—Եյ ինչ է նէ անցած ըլլայ, Տօմինի հանըմ:

—Նէքէրին վրայ իլմօն քամեցէք տէ չօճոխին տը-
ռէք, երեսին ը-էնիք մոխիր կարեցաւ:

—Եյ հայտէ մի խաղաք, ներախիս օխճում կուտայ
կոր, սա բասոբժն ճարթէ Ֆիլու:

—Քա հացը ո՞ւր է . . . մենծ էշը ախըռը մոոցանք:

—Տո՞ւր քա կիտէիմ ալայըմ . . . պաշտա ագըլ պը-
ռաքմազլար քի, պիր քըռքայագ բաթըռաըսը տըր
չըքտը . . .

—Քա ինծի նայեցէք, չելաց Մառէին մէջի գրողը
ետեւնուս կայ տէ մեզի խաղէթան անցունէ, եանի կը
մարիմ խընտալէն . . .

—Նիլոռ բէշդ ժողվէ տէ անանկ նստէ:

—Եյ աղջիկներ պան մը կանչեցէք տէ մոխիկ ընենք
հայտէ նայիմ:

Կ'ակսին երգել . . .

Աղջիկ սէրդ կաթած մեղրէն ալ անուշ է
վայ վայ

Սախըն մըսեր վաղը վաղը, ան ալ ուշ է
վայ վայ

Սիրուն աղջիկ աղուոր, կը մեռնիմ կոր
խաջոր աջկիդ

Զըլայ թող չոր, սիրունիկ աղուոր աղ-
ջիկ մի հեռանար:

—Եյ ապրիք, զաւկներս, ասպի՛ք Աստուած մէյմէկ
իւյըււէ իւյէն հանէ գէմելնիդ, ասպի՛ք:

—Քա՛ ինծի նայեցէք, ան չէ ամա սահամթէն իւպար
ունի՛ք, ունի՛ւ եղանք ամա . . .

—Քա վո՞յ տանէ . . . հայտէ՛ նայինք, ժողվըտ-
ունիք աշխարհին ճամբան ունինք տահա, Պօզոսի՛կ նայէ
խոյէլ եկե՞ր է:

—Հոռո՞րիկ, Գոհարը իլէն Միւսիւ Կոկիկը ո՞ւր են.
շատոնց է չեմ տեսնար կոր:

—Աման տուն ալ բէտ թօհաֆ ես Տօմինի հանըմ, թող
երթան ճահիլները պտտին, ատտար սէրթ մըլլար հիմա
ալաքըռանկա է:

—Ալաքըռանկա ամա, ետկն կուլսուս մազերը չի
բեթտեմ տէ չաշ եկայ . . .

Մեր ուխտագնացները վերջասկս ժամը տասնուկէ-
պին ճամբայ ելան Ս. Գիւղը դառնալու համար, Ըսենք
սակայն թէ այդ օրուան ուխտը եւ զբօսանքը միմիայն
Գոհարիկին եւ Միւսիւ Կոկիկին եւրածիւ եղան, որոնք
մինչեւ այն օրը պատուհանէ պատուհան թաշկինակնե-
րով կը սիրաբանէին եւ այդ օրուան առիթէն օգուտ
քաղելով իրենց սիրային յատակագիծը շինեցին:

Տօմինի հանըմին ոչքը լսյ . . .

Վ. Փ.

ԶՈՒՄԲԵՍՏԱՆԻ ՆԱՅՐ ՍՅ

Աշոտ աղան, անցեալ օր տկար ըլլալով Գատըդիւ-
ղէն Պոլիս չէր կրցած իջնալ. իրիկուան դէմ իմանալով որ
ոյն օրը պորսան բաւական գործ եղեր է իր սպասա-
ւորը կանչելով:

—Ծօ՛ Կարապետ, հոս եկո՛ւր:

—Եփէնտըմ:

—Դա իսկէին թէլէկրաֆիանէն գնա՛ տէ . . .

—Հրամանքէ, Ակոսթօլին մէխանէն:

—Զէ ծօ՛, թէլէկրաֆիանէն: Սա, ո՞ւր է, թէլ կը
զարնեն:

—Հա՛, սա չալղըճիներուն Պայֆէն:

—Հասկցանք, հետս եկուր . . . (Ըսելով ծառան կը
տանի հեռագրաթելին տակը եւ գիծը ցուցնելով):

—Աս թելերը տեսա՛ր եա, աս բանելով կ'երթաս
մինչեւ որ . . .

—Զիմ խամնի՛ աղա:

—Ծօ՛ թելը բռնես կ'ըսեմնէ, ձեռքովդ չպիտի բըռ-
նես ճամբան պիտի բռնես երթաս:

—Հրամանքէ:

—Այս թելերուն վերջացած տեղը թէլէկրաֆիանէ-
է: Հոն մտիր «Պէյօլլու թէլէկրաֆիանէսինէ պիր թէլ
ուրուն բիացա քաչ փարա իսէ պիզէ ոլիլտիրսինէր» Ը-
սէ. այս ստակն ալ առ, իրենց տուր. Կիտիպ կէլմէ մէ-
սարիֆինի տէ ալըն, ըսէ:

—Հրամանք է (Ըսելով ծառան կը մեկնի, եւ հե-
ռագրաթելը աչքէ չի կորնցունելով) բաւական յառաջ
երթալէն վերջը կը պատահի օր թելերը տան մը վրայէն
անցած են, ծառան, տանը դուռը կը զարնէ)

—(Ներսէն) բիօս ինէ:

—Պիրագ քարույու աչա՞րմըսըն:

—(Բանալով) թի թէլիս:

—Զէլէպի տէտի քի թէլին եօլունու պրաքմա կիթ-
օնուն իշին պունտան կէչսէք օլո՞ւր մը:

—Տէքսէռումէ էմիս: (Ըսելով դուռը գոցեցին):

Մառան վերագառնալով եղելութիւնը պատմեց:

Աշոտ աղա բարկանալով, վերսին լաւ մը բացա-
տրեց տեղը ու նորէն դրկեց:

Մառան վերջասկս գտաւ հեռագրատունը եւ ներս
մտնելով պաշտօնեային:

—Եփէնտի՛, պիզիմ չէլէպի տէտի քի, Պէյօլլունա
կիտէսին, օրուա թէլ վուրասըն, չապուք խապէրինի կէ-
թիրէսին:

—Աճնամատըմ:

—Եյ Օղլունտա թէլ վուրասըն. չապուք կէլէսին,
իշտէ պու բարայը տա եօլ խարճլըլը իտէսին տէյու-
թիւնը կը պատումէ Աշոտ աղային, որ բարկութեամբ կը
ոլուայ:

—Ծօ՛ աւանակ ողլու աւանակ . . .

—Են ալ ատպէս ասաց Եփէնտըմ:

Օ. Պ.

Հ Ա. Ր Յ—Պ Ա. Տ Ա. Ս Խ Ո Ս. Ն

Ի՞նչ որ լահագուցն է ՄԱՔՐԻԳԻՒԴԻ Մէջ

Ո՞րն է ամէնէն ազնուական մարդը :

—Պարոն Գ . . . , որ լաւ պահի կը խաղայ, եւ տառանութնոց երիտասարդի մը պէս շէտ կը հագուի:

=

Ո՞րն է ամէնէն կալանթոն երիտասարդը:

—Պարոն Վ . . . , որ վերջին թունը կորսնցունելով
Յ մէճի կառք կը վարձէ՝ իր թաղի գիրւալին ներկայ գտնուելու համար:

=

Ո՞րն է ամէնէն նրբամիտ պաշտօնեայն:

—Վարժարանին նորելուի տնտես աղբարը, որ քիչ ժամանակի մէջ իրմէ շատ աւելի բարձր պաշտօնակիցներուն նախանձը գրգռած է:

=

Ո՞րն է ամէնէն հեղ եւ ծանրաբարոց մարդը :

—Նոր ընտրուած թաղականը, որմէ ամէնէն խոռվար մարդիկ կ'ակնածին . . . սլարդապէս սարսափերնուն:

=

Ո՞րն է ամէնէն հեղ եւ ծանրաբարոց մարդը:

—Պարոն Լ . . . , որ տնօքնին բեշին կապուած՝ վերջին աստիճան մոլեռանդ մանչ-աղջիկեան մըն է:

=

Ո՞րն է ամէնէն հաստատամիտ եւ ոկողունքի տէր մարդը:

—Պարոն Ն . . . , որ աւելի կը նախընտրէ չուանով մը ինքզինքը կախել, քան թէ մանչերը աղջիկներէն զատել վարժարանին մէջ:

=

Ո՞րն է ամէնէն դեղեցիկ եւ համակրելի կինը:

—Մանկապարտէզի տնտեսուհին:

=

Ո՞րն է ամէնէն նշանաւոր մատիադը:

—Օրիորդ Ս . . . , որ մինչեւ Սկիւտար կ'երթայ յաճախորդ վիճուելու:

=

Ո՞րն է ամէնէն առաջին դերձակը:

—Պարոն Բ . . . , որ թաղականի մը բանթալոնը վեց մատ կարճ չինած է, կերպասը խնայելու համար:

=

Ո՞րն է ամէնէն ճարտար լուսանկարիչը:

—Պարոն Ա . . . , որ վարչ ի է տուրք շատ գոթու կը բարափներ կը հանէ:

=

Ո՞րն է ամէնէն լաւ պանդոկը:

—Թովմայինը, ուր մարդոցմէ աւելի մըսկներ կը բնակին, եւ այս պատճառաւ ձմեռները միշտ գոյ կը մնայ:

=

Ո՞րն է ամէնէն բանուկ բիացան:

—Զէյթինլիկը, ուր սիրոյ առեւտուրը մինչեւ արդ բուշէ ունեցած :

=

Ո՞րն է ամէնէն կանոնաւոր փողոցը:

—Կայարանի ճամբան, եթէ երբէք Ծաղկի տնօրինութիւնը անոր խորտուբորտութիւնները «ըշտէրէլու ելնէ» Եղիսաբետ:

—ուսուած

ՆՈՐԵԼՈՒԿ ՀԵԳԱՐԱՆ ՄԸ

Սանօթ գրատան մը մէջ եմ . քանի մը թել պես իւերով երիտասարդ մը ձեռքը գրքերու ծրար մը ներս մտաւ, դպրոցի տնօրէն մըն է եղեր «վայ քեզ դպրոց որ տնօրէնդ մանուկ է» . բերած գրքերը վոխանակեց, ուրիշ գրքերու հետ. այդ միջոցին ես ալ խմ զմելիս փոխանակեցի քաջահմուտ տաճկարանի մը զմելիին հետ, անորը թէեւ հին բայց անգլիականին շատ աղնիւ տեսակէն էր, իմս աւտրիական վրան պարունակած շատ պէտէտ, բայց մինակ տաճալւեալի եւ սու պէտէտ կը կորէր, խօսքը մէջերնիս հրեայէ մը երկու դահեկանի գնած էի. յիշատակին խարոզին խնդութեամբ եղիցի . աման նիւթէս չշեզիմ. գրավածառը փոխանակուած գրքերուն համար գրամական պահանջում մըն ալ բրաւ, որուն համար տնօրէնը սրտնեղած սպառնալիքով մը ըստ «ես ալ կրնամ շինել ասկէ աւելի աղեկ հեղարան մը եւ 20 փարայի ծախելով, կէս առ կէս կը շահիմ»:

Եւ արդարեւ Կարմիր կիրակիին երկուշաբթի որը կարմիերով գարձեւու եկաւ գրատուն եւ «Տեսէք ինչ ազուոր նմանը չտեսնուած հեգարան մը շինեցի, ասով տաճկախօս մտնուկները պիտի սորզին հայերէն, եւ հայախօսներն ալ տաճկերէն» ըսելու ձեռագիրները հանեց եւ սկսաւ կարդալ, ես ալ գրանէս գրիչը հանելով կամացուկ մը ետին անցայ եւ սկսայ անոր ապուխտապուխական մէթոսով գրածները ընդօրինակել:

Ընդօրինակութիւն Հեգարանին

տ—ի—ո—ր— ր—ա—ր—ա. տիրա տղոցը զլու խը զար—նելով ունեցաւ ուիւցու:

ր—ա—ր—ր—ար, եօրդանի ասեղ բարեւու:

հ—ա—ւ—շաւ, էօնիմուէն կիթ հաւէին:

եթէ տողերուն ծայրի անունները վերէն ի վարկարդալու ըլլանք, տիրացու բարսեղն ալ հաւէիթ եղած պիտի ըլլայ:

թ—ա—թ—թա . զ—ա—ղ—ղա . թաղա . ոլյորխորդ տնօրէններ ալ կան նաշական:

տ—է—ր—տէր . յ—ո—վ—թով. Տէր Յով. հ—ա—ն հան. Տէր Յովհան, քոլամի Տիրիւկին աղջիկը մէյ մըն ալ չի ծեծես Տէր Յովհանես :

փ—ա—ս—փաս . տ—ա տա փաստա այինին սօրան քառաբան:

տ—ա—տա. ն—ե—նե. տանե Տէր Կարապետը Եէ-
նի. Գաբուի լուսարսը ծեծեց քաներէց:

ո—ր—որ. բ—ա—բա. որբա էսնաֆ դասակարգէն
տուող չի կայ մէկ տասնոց ոբխանոց:

Խ—ն—ա—խնա. յ—ո—յո. խնայո. զ—ա—զա. ինա-
յողա կրթական տեսուչը չառներ կոր ամսական ինայ-
շան :

Կը խնդրուի Կէտիկ-Փաշայի Հայր Սուրբէն որ բա-
րեհաճի հսկումի արարողութիւն մը կատարել որպէս զի
կրթական տեսուչին տանը դառնացյին վրայ մանաճայ
իջնայ:

կ—ո—կո. մ—ի—մի. Կոմի Տէօքմէձեան էֆէնտի Մա-
շէներս ե՞րբ պիսի տաս Կոմիուս:

ՍԱՅ ԳԻՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
(Դերձակ)

ԿՈՒՏ ՄԸ ՉԸՆԵՐ

Հիմակուան ժամանակս, կեանքին մէջ բարիք չի
գործող ունեւորին յուզարկաւորութեանը առթիւ աըր-
ուած ներբողականը՝ ունկնդիր ժողովուրդին համար
կուտ մը չըներ:

Առողջութիւնը գտնելու յուսով հոբաղ նօրդասէ հի-
ւանդը օգափիսութեան տանելը՝ կուտ մը չըներ:

Իր յաճախորդները գոհացնելու մասին թրամէէիի
ընկերութեան 1500րդ անգամ հրապարակաւ տուած
խոստումն ա'լ կուտ մը չըներ:

Խուլին քարոզ, կոյդին ճրագ՝ կուտ մը չըներ:

Թեթեւամիտ պարսնի մը կողմէ աղջկան մը տրուած
խոստումը կամ երդումը՝ կուտ մը չըներ:

Փորձուած չունիութաղը մարդ ընելու համար տըր-
ուելիք ջանքն ու աշխատութիւնը կուտ մը չըներ:

Անօթի միւսի Ֆինկֆօնին՝ կշտացողի մը պէս ակ-
ուան մաքրելու համար ըրած ձեւերը՝ կուտ մը չըներ:

Սեւին սապոն, ինեւլին խրատ՝ կուտ մը չըներ:

Սրճարաններու մէջ տիրօմաթութիւն ծախելը՝
կուտ մը չըներ:

Մուսա չունեցող բանաստեղծը՝ կուտ մը չըներ.

Հիմակուան ժամանակս «ուսեալ եմ, գիսուն եմ,
սանկ եմ, նանկ եմ» ըսող բայց գրալնը հինգ փարա
չունեցողը՝ կուտ մը չըներ:

Մամուս տարիքը ունեցող տիկին միջակէախն՝ գե-
ղեցկանալու մտօք մինչեւ իսկ ույտն ֆըլմն մտնել ու-
ղելը՝ կուտ մը չըներ:

Նոյնակս, երիտասարդ երեւնալու յուսով՝ ճերմկ-
ցած պեխն ու մօրուսը իսուղառնէն իտլաֆն ընելը՝
կուտ մը չըներ:

Արծաթապաշա Տէր Ցնծային արծաթասէր չեմ ը-
սելները կուտ մը չըներ:

Խօսք չի հասկնալ ուզող պէյտաճանին խօսք հաս-
կցնելու ելնելը կուտ մը չըներ:

Մաշէն Քէրոյակ կտրդալով ընթերցասիրութիւն

ծախելը կուտ մը չըներ:

Իր ամնախանձելի ընթացքը պախարակելու դէմ
զայրացած՝ բարկութիւնը առած ըլլալու նպատակաւ
Մաշէն չի կարդալու համար Պ. Ֆառմ ֆուոթին տուած
խրամը կուտ մը չըներ:

Նոյնակս, ունեցած մէկ անվայել արարքը քննա-
դատուած չի տեսնելու համար Մաշէնին բաժանորդա-
գրուիլ ուզելը ամենեւին կուտ մը չըներ:

ԲԻԿՄԱԼԻՈՆ

ՍԱՅ Ղ Ը Բ Զ Ն Ե Ր Ք

ՀԵԾԵԼԱՆԻԻԻՆ ՎՐԱՅ

Դիշեր ըլլայ թէ ցորեկ այցը ըսուած բանը չունին,
պա՛սթ պա՛սթ, սօռալէն, կ'անցնին ու կը դառնան քնա-
նա՞ս պիտի մի, հիւա՞նդ մի ունիս, ատ այզը ըներուն
հոգը չէ, երէկ գիշեր ա'լ չզիմացայ պատուհանը բացի
«ծօ՛չէ ամէնար» ըսելուս չի մնաց, կորսուեցան դացին.
Կեցիր ամա վաղը հելէ փեսաս գայ, Թաղ. Առքհուրդին,
պիտի զրկեմ:

—Վայնի վրադ, Թաղական Խորհուրդին ըսելով ի՞նչ
կ'ըլլայ, անոր հայրը հոգաբարձու է. Դուն ուրիշ բան
մը ըրէ, շաբաթ օրերը Մաշէն կ'ելլային ա...

—Տէր ողորմեա ուրիշ օրեր չելլայ՞ր պաշէները:

Աման դուն ալ Մաշէն կ'ըսեմ նէ ւէչին համար չէ,
Մաշէն շարիվորի կազէթասին համար եմ. անոր գնա տէ
ատ բաները ըսէ: Տեսնաս, անցած շաբաթու օրէ մը կար
քի անոր մէջը, ա'լ ճարդուեր ենք խնտալէն, ան քանի
չըսեր մի Շնան զաւակս, ճիվան զաւակս. լօխմակէօղ
զաւակս գա՞հ գա՞հ մըն է կը ձգենք կոր:

—Եյ մեղայ, ատ լաւածեց կարդացին նէ ի՞նչ ըրին:

—Ի՞նչ պիտի ընեն: Որ թին ասյնին սկսան քնանալ,
ամմա, երազնուն մէջ կը պոռան կոր եղեր, «մանչ-աղ-
ջիկը . . . չպիտի բաժնենք, չպիտի բաժնենք, չսիտի
բաժնենք:

Վամն նշը ութեան

ՕՂԱԲԵՐ ՏԱՂՏՈՒ

ՀԵԾԱ.ԲԻԲԻԲԱԿԱՆ Ա.ԶԴԻ ՄԸ

Ճաբոնական թերթ մը հետեւեալ եղական ազգը
հրատարակեր է եղեր:

«Հիւանակի մանկամարդ աղջիկ մըն եմ, ունիմ դէմք
մը որ ծաղիկի կը նմանի, եղէզ գի պէս դիւրաթեք հասակ
մը, ամպի պէս թեթեւ մազեր, եւ աղեցնածեւ յօնքեր. Մե-
ծամեծ կալուածներու տեր եմ. այնպէս որ կլնամ կեան-
քըս՝ յորեկը ծաղիկ ժողվելով եւ գիշերը . . . լուսինը
զիտելով անցնել: Եթէ կայ ճարսիկ, գիտուն, գեղեցիկ
եւ ճաշակի տէր երիտասարդ մը, յանձն կառնեմ անոր
հետ ապրիլ եւ անոր համար տեղ բանալ գերեզմանին
մէջ»:

—ՃԵՇԵՑԵՆ-

ՔԵՎԼԻ ՊԱՏԱՄԻԱՆ ՄԸ

Օրէնսդէտ քահանայի մը զաւակը օր մը ամուսնութեան որոշում տալու անխոհեմ գաղափարը կը յուղանայ, ու իր այս գաղափարը երկու հաւասար մասերու քաժնած մէկը իրեն ու միւսն ալ Տէր Հօրը կը զրկէ, որ տակը վրան դարձնելէ, զիտելէ, քննելէ, զննելէ, հոտոտելէ, մտածելէ, խորհրդածելէ, խորհելէ, տրամաքանելէ, ընդդիմարանելէ ետքը, վերջապէս զաւկին այս ձեռնարկը իրեն նպաստառոր արդիւնք մը հաւանականաբար արտադրելը անխուսափելի դատելէ վերջը վերջապէս կը հաճի իք, հաճութեան պահօպանիչը կարդաը

Ուստի երիտասարդը հարկ կը դատէ ամուսնութեան անհրաժեշտ կահկարասիները պատրաստել տալ:

* * *

Ամուսնութենէն քիչ մը ժամանակ ետքը երբ սովորաբար, կամ բնականաբար աշնան առաջին զով զեփիւռները կը սկսէին պաղ սպաղ Տէր Հօրը տանը պատուհաններուն բաց ծակերէն ներս խուժել, տղան խոհեմութիւն կը համարի, ամուսնութեան առթիւ պատրաստել տուած կարասիները տանելով ուրիշ զատ տուն մը վախադրուիլ, իր տինոջ հետ, ուրիէ շատ զո՞ւ ըլլալու իրաւունք ունի, եւ այս բանին համար երբ Տէր Հօրը կը ներկայանայ. Տէր Հայրը, մօրուքը, պետիրը, յօնքերը, աշքերը, քիթը, բերանը իրար խառնելէ, հաղալէ, բորնկտալէ, թուքնելէ, խմէելէ, յօրանջելէ վերջը:

—Տղա՛ս, կ'ըսէ՝ իրաւունք չունիս, տունէս ճաշ մը խսկ առնելը . . .

—Խնչո՞ւ Տէ՛ր Հայր, իմ շինել տուած նոր կարասիներս խնչո՞ւ չառնեմ, չէ թէ իմ արդար իրաւունքս չի տալ, այլ նոյն խսկ, դուն քու կողմէդ ալ բան մը ինձի աւելի տալու ես, նոր տուն տեղ կաղմող տղուդ համար, ասիկայ իրաւո՞ւնք է Տէր Հայր:

Տէր Հայրը, այս օրինաւոր եւ տրամաբանական պահանջումն առջեւ, սրտի մտքի, հոգւոյ, խղճի աւետարանական կատարեալ հանդարտութեամբ եւ հանդարտութեամբ:

—Տղա՛ս, իրաւ է, թէ եւ կ'ընդունիմ որ այդ արտասանածներդ գեղեցիկ եւ սիրուն բառեր են որոնք միանալով հիանալի նախադասութիւն մը կը կազմեն կամ եթէ կ'ուզես, աղուոր ճառ մը, բայց օրինական չեն . . . Խնչո՞ւ Տէր Հայր:

Այս անգամ Տէր պատան ինքինքը վերջապէս, բարութեան հաւահանգիստը, մեծ ինչուին առջեւ գտած ըլլալը տեսնելով, քիչ մըն ալ ու էնէն մէլլալէ ետքը:

—Անոր համար, որ տղաս, ըստ օրինի ամուսնութենէ քիչ առաջ չինել տուած կարասիներդ բնաւ քեզի չեն պատկանիր . . . քանի որ, ա՛յո . . . քանի որ (խոչոր մը հաղալէ ետք) քանի որ տղաս . . . սրտի մեծ ցաւով տոիպուած եմ քեզի ծանուցանելու որ, քեզի չեն պատկանիր . . . քանի որ չետք չեն մէլլալէ ես . . .

Եյ կեցցէ Տէր պատան, սա՛ պախալեան բարենիշէն երկու ավուն ալ Տէր պատացին մուէք . . . կեցցէ տրամաբանութիւն, եւ կեցցէ խիզճ . . .

ԱԲԻՍՈՂՈՄ Ա.Ա.

—ՅԱՉՈՅ

ԶԱՏԿԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻՐ

(Տղան կը գրէ)

Ծղո՞ւ թագույիցա, Ան օրէն պէրի օր նշանուեցանք թամա՛մ աս Զատկիս երէք տարի ըրաւ. տահա հի՛չ հովարտայութեան չենք ելեր. ա՛ն, ես էմէ՛ն օր մէյսեղ ըլլանք, տունը, դուրսը, ներսը, չարշուն, պախճան, վէտ ասըլը՝ բանելու տեղս, ցորեկը ցորեկ գիշերը թագույիցան իմին քովուլայ ա՛լ պաշխա բան չե՛մ ուղեր, մինակ քեզի կուզեմ. լուքին ածապա վէշ մոտիկ կ'նէ. պատա չունիմ օր պատյիս ըսեմ, մար մը ունիմ օ՛ր, Աստուած մա՛ր չընէ, հեռի՛ բէշերէս, զայթանսրզին մէկն է, ասոր սէպէսին իշթէ հեմբնուկ աս երկու սրբա գիշը քեզի կը գրեմ, օր առնելու ըլլաս նը թեզո՞ւկ մը պատասխան գրէ. ո՞ւր երթամ հո՞ն եկօ, ասօր մօտալը ֆիստանդ հագիբր, օր նախրը երեսնա, հէմ ալ առխապաներս մա՛տիստնեն, կտորնիկ մըն ալ ինդալու պիչիմ բանե՛ր ըրէ . ալ զիտես եա՛, հիշ չեմ ըսե՛ր. օր ուտելու ի՞նչ կ'ուզես նը ըսէ՛, չէքե՛ր, հելվա՞ էպիշ չէմիշ կայ աղուոր, մուհալլէպի՞ կ'ուզես, օղո՞ւկս, զադը ըսես չըսես ա՛մ մահլէպիէն խոչոր թապախս մը օլսա պիտի դրկեմ, զիտեմ օր շա՞տ կը սիրես կաքին կարճը կատեմ, առխատաներս կուգան օր, երկու երեսնե՛րդ պաղնեմ, կուայեցիր եա՛ . . .

(Աղջկան պատասխանը)

Ա՛վտալը՝ նշանածս,

Ա.ս առուու երկու որրա գիր առի ամմա, տակը իմզա միմզա ըսուած բանը չի կար, չիյտեմ օր, զիրէտ պէլլէմիշ ըրի ար քու կի է, առոն օր անունդ չես դներ տակը ասանկ պօյով նէ՛, կր հասկնամ օր չե՞ս սիրեր իս, ա՛ն, ես քեզի համար ան ի՛շ բաներ կ'ըլլամ. լուքին մէհէ՛ր իսէ ինձի համար նէ՛ վաղիլէ չես դներ եզեր, աս եղա՞ւ, աղջիկները օր կարգացին նը պիւթին պիւթին էքեղ այս ըրին, վրաս ալ շա՞տ մը ինդացին, է՛, հէրիֆները ի՞նչ ընեն կը խնդան եա՛ աս խնտանին քիչ մը փարատելու համար մտհալլէսիի պէտք կայ, ամա՞ն օղուլ, թէ՛զ մը, օխայ մը, երկու, երեք իշթէ առնես չարուծա՞ն զիկես, տէ՛թա մըներ, իշալամ. թէ օր տէրը կամեցեր է նը սրտիդ մուրատին կը համնիս օղուլ . . . Գուկին շա՞տ սիրելիդ

Թակուէ

Աէրի-արտի պախճաներէն վարի-կալերը գացած վախտին չօճուխի մը ձեռք գտաւ առաւ:

«Մէն-Ցի-Ցի»

“ԾԱՂԻԿԻ ՀԵՌԱԳԻՒՄՆԵՐԸ”

ՄԱ.ԳԻ.Ի.Ի.Ղ, Յ այիս. — Սիվրիհիսարէն սիվրի խաֆալ մը հետյէ եկած է. կը յուսացուի որ մօտ օրէն պօխնան խօթուխը արուի:

ՆՈՅՆ 4, մայիս. — Երաժշտապետը ա՛լ չափը անցուց, կ'ըսուի թէ օդերուն տաքութիւնը խեղճին ջիղերուն վրաց մեծ աղդեցութիւն ըրած է:

ՊԱ.Ր.Տ.Ի.Զ.Ա. 4 մայիս. — գալուցի հոգաբարձութիւնը ճարտար կատուի մը պէտք ունի, զպրոցը առնետներու.

ասպատակութենէն պահպանելու համար դիմել սօրմակեզթաղ. թիւ հազար (ականջ խօսի հազար):

ՆՈՅՆ 4 մայիս. —Պարոն մը որ գրեթէ պարախզակցի է, Մաղիկի դէմ բողոքներ ունի, աեղւոյն: օրիորդներու մասին զրկուած հեռագիրներուն համար:

ԿԵՏԻԿ-ՓԱԾՈՒ, մայիս. —Թաղը ամբողջապէս ոկըսած է յուսալ որ Թաղ. Խորչուրդը լուրջ կերպով նկատողութեան պիտի առնէ այլ եւս այս բազմահայ եւ տուաջնակարգ թազին մէջ յոյն կանանց ոմանց բացած ուեւորնոյներու խնդիրը, եւ հարկ եղած դիմումները պիտի ընէ անոնց բարձման համար, հեռատեսելով որ՝ եթէ թաղը շարունակէ անտարբեր մեալ այս օրինա՛ շահարեր ձեռնարկներու դէմ, քիչ ժամանակէն դժբաղդութիւն պիտի ունենայ իր մէջ սարզ հսկրատուններ եւս ունենալու եւ այն ատեն չենք գիտեր թէ ո՞ր պարկեցտ հայ ընտանիք պիտի կրնայ իր բնակութիւնը շարունակել նէտիկ-Փաշացի մէջ, որ ցարդ ամէնէն մտքուր թաղերէն մին եղած էր. Սյժմէն իսկ թաղին մէջ ընդհանուր դժգոհութիւն կը տիրէ սոյն ուեւորնոցներու դէմ, եւ ամէն ոք իրաւամբ կը զարմանայ պաշտօնա՛ մարմիններու (Թաղ. Խորհուրդ Քարոզիչ, Մըքտար-Թէ Հետյ, եւ այլն) ցարդ ունեցած անտարբերութեանը վրայ այս մասին, քանի որ ի պաշտօնէ անոնց պարտաւորութիւնն է հոկել նաև թաղին բարոյականին վրայ:

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒ 5 մայիս. —Մայր վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտները ցրուեցան Տնօրէնութեան կողմէ անոնցմէ երկուրը ճամբուած ըլլալուն, միւսներն ալ անոնց հետեւեցան:

Կ'ըսուի թէ ուսուցչա-գպրական խնդրէ մը յառաջ եկած է վարժարանական այս գործադուրը:

Մարնամասնութիւնք նամա՛րով:

Ա Զ Գ Ա Յ Ց Ի Ն

—————

Կրօնական ժողովը իր երեքշարքի օրուան նիստին մէջ որ գումարուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, մայրաքաղաքէս և գաւառներէ հասած ամուսնական 18 խնդիրներու տեղեկագիրները նկատողութեան առնելով, յանձնարարեր է իր գիւանապետին՝ Փէհլիվաննեան Տ. Խորէն աւագ քահանային որ այդ տեղեկագիրը ուսումնասիրելով, ամփոփ տեղեկագիր մը պատրաստէ և ներկայացնէ ժողովի յառաջիկայ նիստին:

Ժողովը նոյնպէս եկեղեցական կարգ մը տրնօրինութեաններէ յետոյ, որոյնը է իր յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան առնել Վառնայի մէջ կրկնամուսնութիւն կատարող Հիւրմիւզեան Տ. Գէորգ քահանայի մասին Պատրիարքարան հասած տեղեկութիւնները: Այս կրկնամուսնութեան մանրամասնութիւնները Մաղիկի մէջ հրատարակուած են:

Մայիսի առաջին օրը Բերայի Աղդ-վարժարաններուն աշակերտները, իրենց ուսուցիչներուն և

ուսուցչուհիներուն առաջնորդութեամբը Բանկալթիի գերեզմանատունը կը տարուին մայիսար տօնելու համար:

Աշակերտները հոս հոն կը ցրուին առանց հսկողութեան, իսկ ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները ուրիշ տեղ մը խմբուած իրենց մայիսական էլյօթը կը նային: Հովիւ մըն ալ այդ միջոցին, իր ոչխարները կ'արածէ նախազգուշութեամբ մը հօտը պահպանող շունը ծառի մը կապած: Ըսինք արդէն թէ աշակերտները առանձին թողուած էին. կը պատահի որ տասերկու տարեկան աղջիկ մը իր ընկերներէն կը հեռանայ մանկական հետաքրքրութեամբ գառնուկները դիտելու համար և ահա յանկարծ շունը իր կապանքները խցելով կը յարձակի աղջիկան վրայ և քանի մը տեղերէ կը խածուէ: Հիմայ խեղճ աղջիկը վտանգաւոր վիճակի մէջ է: իրաւունք ունինք կարծեմ հարցուներու թէ այս տիսուր գեպքին պատասխանատուն ո՞վ է աղջիկը, որ առանց հսկողի մնարով ոչխարներուն մօտեցեր է կամ հովի՞ւը որ իր շունը կապած էր, թէ գասատուները որոնք ոչ թէ աշակերտները զուարձացնելու այլ իրենց էլյօթը նայելու գացերեն հոն:

Մերսինէն կը գրեն թէ Մաղկազարդի առաւտուն Հրանդ Սարկաւագ տեղոյն եկեղեցին մէջ թուրքերէն թարգմանութեամբ կարդացեր է Ս. Պատրիարք հոր կրօնափոխութեան և միանգամայն կարօտեալներու նպաստի համար զրկած կրկին շրջաբերականները, և յորդորեր է ժողովուրդը որ իր լումայով մասնակցի այդ մարդասիրական նպատակին հտմար հաւաքուած դումարին:

Երուսաղէմէն միաբան մը ապրիլ 25 ամսաթուով և ետեւեալը կը գրէ:

Այսօր, Յովապատեան ձորին և Թեթսեմանի պարտէզին մօտ Ս. Աստուածածնայ պատմական գերեզմանին վրայ յատուկ պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ հանդիսապէս՝ յաւէտ ողբացեալ Տիկին Զարուհի Ա. Պէրպէրեանի և Աբրահամ էֆ. Այվազեանի վաղամեռիկ որդւոյն Յակոբիկի հոգւոյն համար: Երգեցողութեանց մասնակցեցան յատկապէս հրաւիրուած երգեցիկ ուխտաւոր դպիրներ:

Ս. Աստուածածնայ տաճարի բողոր շահերը վառուած էին: Պատարագին էր Գեր. Տ. Ներսէս Խապայեան Սլունապատում վարդապետը, որ ոյն սրաաշարժ պաշտօնին և արարողութեան առթիւ յիշատակեց թէ Տիկին Զարուհի Պէրպէրեան՝ օժանեալ դաստիարակուհի և ախպար մայր մըն էր, ինչպէս նաև վաղամեռամն Յակոբիկ, Պէրպէրէանի համակրելի և վառվուոն սաներէն: Պատարագիչ Հայր Սուրբը օրհնեց, երկուքին ալ յիշատակը:

Վերջին երեսին մէջ կարդաւ Մաղիկի պատասխանները:

“ԾԱՇՀԻԿ” ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Պարուիշներ. Գ. Տ. Մ. Զեր յօդուածը շատ հրկայն է ու չի համապատասխաներ Մաշիկի ուղղութեան, հետեւարար չի հրատարակուիր. զրեցէք աւելի կարծ եւ զըռարձալի:

Պարուիշներ. Մէն-Յի-Յի. Կարդացեք վերի պատասխանը: Զեր ուղած թերթերուն գինն է 36 գահեկան:

Պրուսու. Մ. Թ. Գումարը ստանալով գոցեցինք հաշմանդ:

Կէսարէտ. Ի. Խ. Ա. Զեր զրկած գումարէն 30 դհկն. յանձնեցինք Զ. Թ. Խ. վեցամի. ընկալագիր կ'ստանաք. 5 դհկն. աւելի զրկած էք:

Մէրուն. Տ. Մ. Զեր զրկած գումարէն 30 դհկն. վճարեցինք Զ. Թ. ին եւ մեացածը անցուցինք Զեր հաջոյն:

Արտէսանց. Մ. Ս. Զեր զրկած գումարը ստանալով գոցեցինք հաշիւնիդ: Զեր հարցման պատասխանը ի մօտոյ:

ԹԱՇՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց թիւ 308 Քօնֆօրտիայի դիմաց

Պատիւ ունին ծանուցանել իրենց բազմոթիւ յաճախորդաց թէ իրենց վաճառառունք վերատին բացուածէ, միեւնոյն տեղը, ուր կը ծախուին ըստ առաջնոյն կանանց շրջազգեատի համար ամեն տեսակ պիտոյք, Տուպէտ, կոճակ, սանինէն, ժապաւէն, ժամեակ, եւայլն եւայլն. ուր կանանց արդուզարդի վերաբերեալ իրեղէններ, Բարիդի առաջնակարգ գործարաններէ պատրաստուած: Այս վաճառատուն իր 25 տարուան յարատեւոթեամբ արդէն արգոյ յաճախորդաց վստահութիւնը գրաւած ըլլալով աւելորդ կը համարուի կրիին յանձնարել:

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Զազմագնըլար, Վալիսէ խան

Բառգլրք Անգղ.-Հայ. Վ. Յ. Յակոբեան, գին քառակնէ 54, ընտիր լաթիւն 60, թուն թղթով 108: Դաւատական կարօս զարգաց վեց 30%:

Բառգլրք Հայ.-Դաւակ և Տէմու ճիպաշեան, զրքին եսեւը յատուկ անուան լուսագրեալ, գին քառակնէ 15, լաթակազմ 17½: Կարօս դարձաց 3% զեղոյչ:

Պէտք ունեցողներն ու բարիւրատուն զիմել պարտին:

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Բաց ի հայ եւ հայուան Տաճէկերէն բազմաթիւ վեպերէ, զրատան մէջ կը գթնուին Հիւկոյի, Զօլայի, եւ այլ բազմաթիւ երեւելի հեղինակաց զրքերը, հանդէսներ, ամէն տեսակ զասագրքեր, մանկավարժական պատկերազարդ զրքեր, Ռւսուցիչք, ուսուցչուհիք, զրասէրք կը հրաւիրուին այցել եւ օգտուիլ առիթէն.

Թէ վաճառելի եւ թէ վարձու զրոց պայմանք մատչելի նն ամէն քսակի:

Գրատունը բաց է ամէն օր, եւ պատրաստ ամէն եսակ յանձնարարութիւն կատարելու, ևթէ փոխարժէքը անխիկ է:

[Հաւատահալ յամին 1852]

Տ. Յ. ԽԱՇԱՏՈՒԻՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ-ԱՏԱՄԱԲՈՅԺ

Թիւ 396, Մեծ - Փողոց Բերա
(նանիի Գարեջատան վրայի յարկը . Ֆիդ Զըպուգ-
ճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենա-
սասարիկ ցաւած ականերն մէկ անգամէն կը լեցուին,
ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայ-
մանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նսւրը, ճաշակաւոր եւ զի-
մացկուն արհեստական ակաները կը պատրաստեն, յար
եւ նման բնականի, դէմքի նեւաւորութիւն ըստ տա-
րիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն ե-
րաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին,
ինչպէս նաև թմրեցուցիչ գեղերու, եւ ամենակատարե-
լագործեալ աքաներու միջոցաւ առանց ցալի ատամ-
սանութիւն:

Յ. Գ. Զմենները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր),
ինչպէս նաև ամէն օր, մինչեւ կէս զիշեր) հիւանդ
կ'ընդունին Բերայի գործատեղին:

Ա. Զ. Դ

Այս անդամէլը վաճառուին
մեծ ու փոքր քանակութեամիւն
Ազգ. Հիւանդանոցի սեպհա-
կանմաքսու գերձաններն հը-
նարիչ Մեարուպովիչի գրասեն-
եակին օր ի կ. Պոլս Գա-
մանու խան թիւ 1:

Այս առթիւ կը խնդրու-
թրգոյ հասարակութենին որ
փութան փորձել այս գերձաններն: Փորձառու եւ մաս-
նագէտ անձնուք հաստատած են առաւելութիւնը հրա-
պարակի վրայ զտնուած առաջնակարգ գերձաններէն:
Փորձեցէք եւ անմիջապէս պիտի տեսնէք առաւելութիւնը:

Եւ միանգամայն օգնած պիտի ըլլաք Ա. Փրկչի
Սպզ. Հիւանդանոցի հարիւրաւոր խեղճ եւ անկար պա-
տրաստարելոց:

Բաժանորդագրութիւն [կանխիկ]

Պոլիս եւ Գուտաններ Տրկն. 50, Վեցմ 25, Եռմ 15 զ.
Օտար երկիրներ » 12, » 6, » 3 ֆր
Դրամի տեղ բառացիցի բուլ ալ կ'ընդունուի Գաւառներէն:
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է:

ԾԱՇՀԻԿԻ հմագրութեան եւ Վարչութեան վերա-
բերեալ ամէն գրութիւնք պէտք է ուղղուին Առ

ՄԱՐՑԻՐՈՍ ՏԼՈՔՄէՃԵԱՆ

ՏՆՈՐԷՆ ՄԱՐԿ ՇԱԲԱԹԵՐԹԻ

Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Արտօնատէր Ա. ՍԱԲԱՑԵԱՆ

ՏՊԱ.ԴՐՈՒԹԻՒՆԻՆ Կ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ

Զիւմակիւլիւ խան միջնայարկ Թիւ 18